

CHƯƠNG 4

QUY PHẠM PHÁP LUẬT VÀ QUAN HỆ PHÁP LUẬT

4.1. QUY PHẠM PHÁP LUẬT

4.1.1. Khái niệm và đặc điểm của QPPL

❖ Quy phạm pháp luật là quy tắc xử sự chung do nhà nước đặt ra hoặc thừa nhận và bảo đảm thực hiện để điều chỉnh quan hệ xã hội theo những định hướng và nhằm đạt được những mục đích nhất định.

Ví dụ: “Cấm đua xe, cổ vũ đua xe trái phép, lạng lách, đánh võng”
(Khoản 6, Điều 8, Luật Giao thông đường bộ 2008)

❖ Đặc điểm của quy phạm pháp luật

- Quy tắc xử sự chung, mang tính bắt buộc

Người điều khiển, người ngồi trên xe mô tô hai bánh, xe mô tô ba bánh, xe gắn máy phải đội mũ bảo hiểm có cài quai đúng quy cách.

(Khoản 2, Điều 30, Luật Giao thông đường bộ 2008)

❖ Đặc điểm của quy phạm pháp luật

- Quy phạm pháp luật do cơ quan nhà nước hoặc người có thẩm quyền ban hành.

 Cơ quan phát hành: Văn phòng Chính phủ

THỦ TƯỚNG CHÍNH PHỦ CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM
Độc lập - Tự do - Hạnh phúc

Số: 16 /CT-TTg

Hà Nội, ngày 11 tháng 3 năm 2020

CHỈ THỊ

Về thực hiện các biện pháp cấp bách phòng, chống dịch COVID-19

 Dịch bệnh COVID-19 đã bùng phát trên phạm vi toàn cầu làm trên 72 vạn người mắc, gần 3,5 vạn người tử vong ở trên 200 quốc gia, vùng lãnh thổ và chưa có dấu hiệu dừng lại. Ở Việt Nam, số ca mắc đang tăng nhanh từng ngày và có nguy cơ cao lây nhiễm trong cộng đồng. Dự báo, dịch bệnh sẽ lây lan nhanh trên diện rộng, đe dọa nghiêm trọng đến tính mạng, sức khỏe con người và kinh tế - xã hội của đất nước.

Thực hiện Lời kêu gọi của Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Nguyễn Phú Trọng, với tinh thần coi trọng sức khỏe và tính mạng của con người là trên hết, để tiếp tục chủ động ngăn chặn, kiểm soát dịch bệnh, Thủ tướng Chính phủ yêu cầu các Bộ, cơ quan ngang bộ, cơ quan thuộc Chính phủ, Ủy ban nhân dân tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương tập trung cao độ thực hiện các biện pháp phòng chống dịch đã đề ra, nhất là Chỉ thị số 15/CT-TTg ngày 27 tháng 3 năm 2020, tuân thủ các chỉ đạo của Ban chỉ đạo quốc gia phòng, chống dịch COVID-19, thực hiện có hiệu quả các biện pháp cấp bách sau:

1. Thực hiện cách ly toàn xã hội trong vòng 15 ngày kể từ 0 giờ ngày 01 tháng 4 năm 2020 trên phạm vi toàn quốc theo nguyên tắc gia đình cách ly với gia đình, thôn bản cách ly với thôn bản, xã cách ly với xã, huyện cách ly với huyện, tỉnh cách ly với tỉnh, phần xương, nhà máy sản xuất phải bảo đảm khoảng cách an toàn, đeo khẩu trang, thực hiện khử trùng, diệt khuẩn theo quy định. Yêu cầu mọi người dân ở tại nhà, chỉ ra ngoài trong trường hợp thật sự cần thiết như mua lương thực, thực phẩm, thuốc men, cấp cứu, làm việc tại nhà máy, cơ sở sản xuất, cơ sở kinh doanh dịch vụ, hàng hóa thiết yếu không bị đóng cửa, dừng hoạt động và các trường hợp khẩn cấp khác; thực hiện nghiêm việc giữ khoảng cách tối thiểu 2m khi giao tiếp; không tập trung quá 2 người ngoài phạm vi công sở, trường học, bệnh viện và tại nơi công cộng.

Thủ tướng Chính phủ yêu cầu toàn thể nhân dân tự giác chấp hành các yêu cầu, các biện pháp phòng chống dịch, tích cực tham gia khai báo y tế tự nguyện, thực hiện đầy đủ các biện pháp tự bảo vệ mình, gia đình mình và tham gia có trách nhiệm với các hoạt động phòng, chống dịch của các cơ quan chức năng và cộng đồng; người đứng đầu doanh nghiệp, cơ sở sản xuất, cơ sở kinh doanh hàng hóa, dịch vụ chịu trách nhiệm áp dụng các biện pháp phòng, chống dịch tại cơ sở mình, bảo đảm sức khỏe, an toàn cho người lao động.

2. Bộ Y tế, Bộ Công an, Ủy ban nhân dân thành phố Hà Nội, Ủy ban nhân dân thành phố Hồ Chí Minh phải thần tốc, cương quyết, dồn mọi nguồn lực và bằng mọi giải pháp xử lý triệt để các "ổ dịch" tại Bệnh viện Bạch Mai (Hà Nội), Quán bar Buddha (thành phố Hồ Chí Minh); tranh thủ từng giờ, từng phút để truy vết, áp dụng các biện pháp phù hợp đối với tất cả các trường hợp có nguy cơ, tiếp

**DANH SÁCH 10 LUẬT
ĐƯỢC THÔNG QUA
TẠI KỲ HỌP THỨ 9
QUỐC HỘI KHÓA XIV**

❖ Đặc điểm của quy phạm pháp luật

- Quy phạm pháp luật được thực hiện nhiều lần

❖ Đặc điểm của quy phạm pháp luật

- Nội dung của mỗi quy phạm pháp luật đều thể hiện rõ ý chí của Nhà nước.

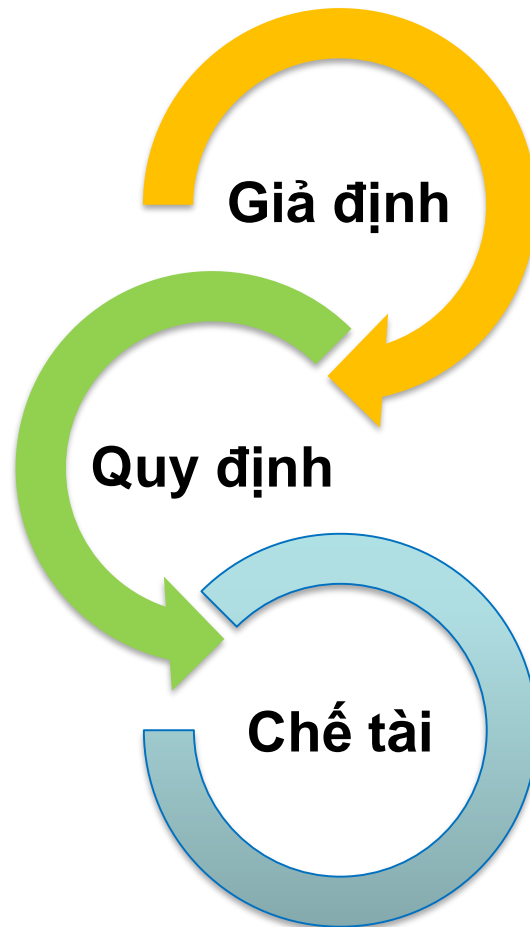
“Mọi người có quyền tự do kinh doanh trong những ngành nghề mà pháp luật không cấm” (Điều 33, Hiến pháp 2013)

Cấm các hoạt động đầu tư kinh doanh sau đây:

- a. Kinh doanh các chất ma túy
- b. Kinh doanh các loại hóa chất, khoáng vật
- c. Kinh doanh mẫu vật các loài thực vật, động vật hoang dã có nguồn gốc khai thác từ tự nhiên
- d. Kinh doanh mại dâm;
- e. Mua, bán người, mô, xác, bộ phận cơ thể người, bào thai người;
- f. Hoạt động kinh doanh liên quan đến sinh sản vô tính trên người;
- g) Kinh doanh pháo nổ;
- h) Kinh doanh dịch vụ đòi nợ.

(Khoản 1, Điều 6, Luật Đầu tư 2020)

4.1.2. Cấu trúc của quy phạm pháp luật

❖ Giả định

- **Giả định** là một bộ phận của QPPL, nêu rõ chủ thể, những tình huống, điều kiện, hoàn cảnh phải tuân theo những quy tắc xử sự được nêu trong phần quy định của QPPL đó.

Ví dụ:

Người tham gia giao thông phải chấp hành hiệu lệnh và chỉ dẫn của hệ thống báo hiệu đường bộ.

(Khoản 1, Điều 11, Luật Giao thông đường bộ 2008)

Giả định

❖ **Giả định**

- Giả định là bộ phận không thể thiếu của QPPL.
- Những hoàn cảnh, điều kiện nêu lên trong bộ phận giả định của QPPL là vô cùng phong phú.

Giả định

Hoàn cảnh là những sự kiện:

Liên quan đến hành vi con người

Liên quan đến sự biến (thiên tai, sự sinh, tử...)

Liên quan đến thời gian

Liên quan đến không gian

Điều kiện có thể là:

Điều kiện về thời gian

Điều kiện về không gian

Điều kiện về chủ thể

Trước, trong hoặc sau một thời gian nào đó.

Địa điểm xảy ra sự việc

Độ tuổi, giới tính, dân tộc, tôn giáo, quốc tịch, tàn tật, ốm đau...

✓ Công dân đủ mười tám tuổi trở lên có quyền bầu cử và đủ hai mươi một tuổi trở lên có quyền ứng cử vào Quốc hội, Hội đồng nhân dân (Điều 27, Hiến pháp 2013)

✓ Người nào cố ý gây thương tích hoặc gây tổn hại cho sức khỏe của người khác mà tỷ lệ tổn thương cơ thể từ 31% đến 60% trong trạng thái tinh thần bị kích động mạnh do hành vi trái pháp luật nghiêm trọng của nạn nhân đối với người đó hoặc đối với người thân thích của người đó, thì bị phạt tiền từ 10.000.000 đồng đến 50.000.000 đồng hoặc phạt cải tạo không giam giữ đến 03 năm.“ (Điều 135, Bộ Luật Hình sự 2015)

✓ Người lao động có quyền đơn phương chấm dứt hợp đồng lao động nhưng phải báo trước cho người sử dụng lao động như sau:

a) Ít nhất 45 ngày nếu làm việc theo hợp đồng lao động không xác định thời hạn;

b) Ít nhất 30 ngày nếu làm việc theo hợp đồng lao động xác định thời hạn có thời hạn từ 12 tháng đến 36 tháng;

c) Ít nhất 03 ngày làm việc nếu làm việc theo hợp đồng lao động xác định thời hạn có thời hạn dưới 12 tháng; (Khoản 1, Điều 35, Bộ Luật Lao động 2019)

❖ Quy định

- Là bộ phận của quy phạm pháp luật, nêu lên các quy tắc xử sự bắt buộc chủ thể phải tuân theo khi ở vào hoàn cảnh, điều kiện đã nêu ra trong phần giả định của QPPL.

Ví dụ:

Người tham gia giao thông phải chấp hành hiệu lệnh và chỉ dẫn của hệ thống báo hiệu đường bộ.

(Khoản 1, Điều 11, Luật Giao thông đường bộ 2008)

Quy định

- Căn cứ vào tính chất quy định được phân thành:

Quy định mệnh lệnh: cách xử sự dứt khoát, cấm làm, bắt buộc làm

Quy định tùy nghi: chủ thể có quyền lựa chọn sao cho phù hợp với điều kiện của mình

Quy định giao quyền: xác định quyền hạn của 1 chức vụ hoặc một cơ quan nhà nước hoặc quyền nào đó của một công dân, tổ chức.

Quy định đặc biệt: quy định nguyên tắc hay quy định định nghĩa

Quy định mệnh lệnh

- “Người tham gia giao thông phải chấp hành hiệu lệnh và chỉ dẫn của hệ thống báo hiệu đường bộ.”
- Khoản 1, Điều 11, Luật Giao thông đường bộ 2008

Quy định tùy nghi

- Họ của cá nhân được xác định là họ của cha đẻ hoặc họ của mẹ đẻ; nếu không có thoả thuận thì họ của con được xác định theo tập quán. Trường hợp chưa xác định được cha đẻ thì họ của con được xác định theo họ của mẹ đẻ”
- Khoản 2, Điều 26, Bộ Luật dân sự 2015

Quy định giao quyền

- “Bộ Giao thông vận tải chịu trách nhiệm trước Chính phủ thực hiện quản lý nhà nước về giao thông đường bộ”
- Khoản 2, Điều 85, Luật giao thông đường bộ 2008

Quy định đặc biệt

- “Người thành niên là người từ đủ mười tám tuổi trở lên”.
- Khoản 1, Điều 20, Bộ luật Dân sự 2015

❖ Chế tài

- Là bộ phận của QPPL nêu lên những biện pháp tác động mà Nhà nước dự kiến áp dụng đối với chủ thể không thực hiện đúng mệnh lệnh đã được nêu ra trong phần quy định của QPPL.
- Chế tài là bộ phận nêu lên những hậu quả bất lợi đối với chủ thể vi phạm pháp luật.
- Chế tài có vai trò đảm bảo thực hiện phần quy định của QPPL.

Điều 322. Tội tổ chức đánh bạc hoặc gá bạc

2. Phạm tội thuộc một trong các trường hợp sau đây, thì bị phạt tù từ 05 năm đến 10 năm:

- a) Có tính chất chuyên nghiệp;
- b) Thu lợi bất chính 50.000.000 đồng trở lên;
- c) Tái phạm nguy hiểm.

3. Người phạm tội còn có thể bị phạt tiền từ 20.000.000 đồng đến 100.000.000 đồng hoặc tịch thu một phần hoặc toàn bộ tài sản.

(Khoản 2, Điều 322, BLHS 2015)

- Phân loại chế tài

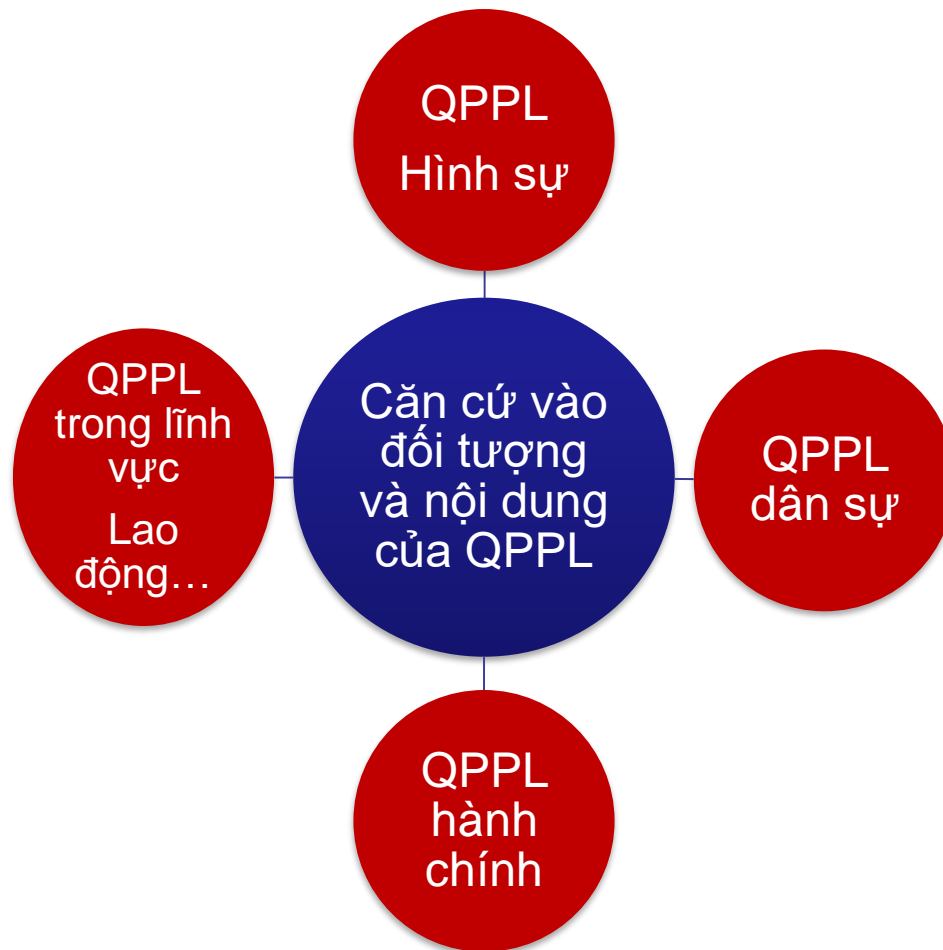

1. Người nào dùng vũ lực, đe dọa dùng vũ lực hoặc lợi dụng tình trạng không thể tự vệ được của nạn nhân hoặc thủ đoạn khác giao cấu hoặc thực hiện hành vi quan hệ tình dục khác trái với ý muốn của nạn nhân, **thì bị phạt tù từ 02 năm đến 07 năm**. (Khoản 1, Điều 141, BLHS 2015) → **Chế tài hình sự.**

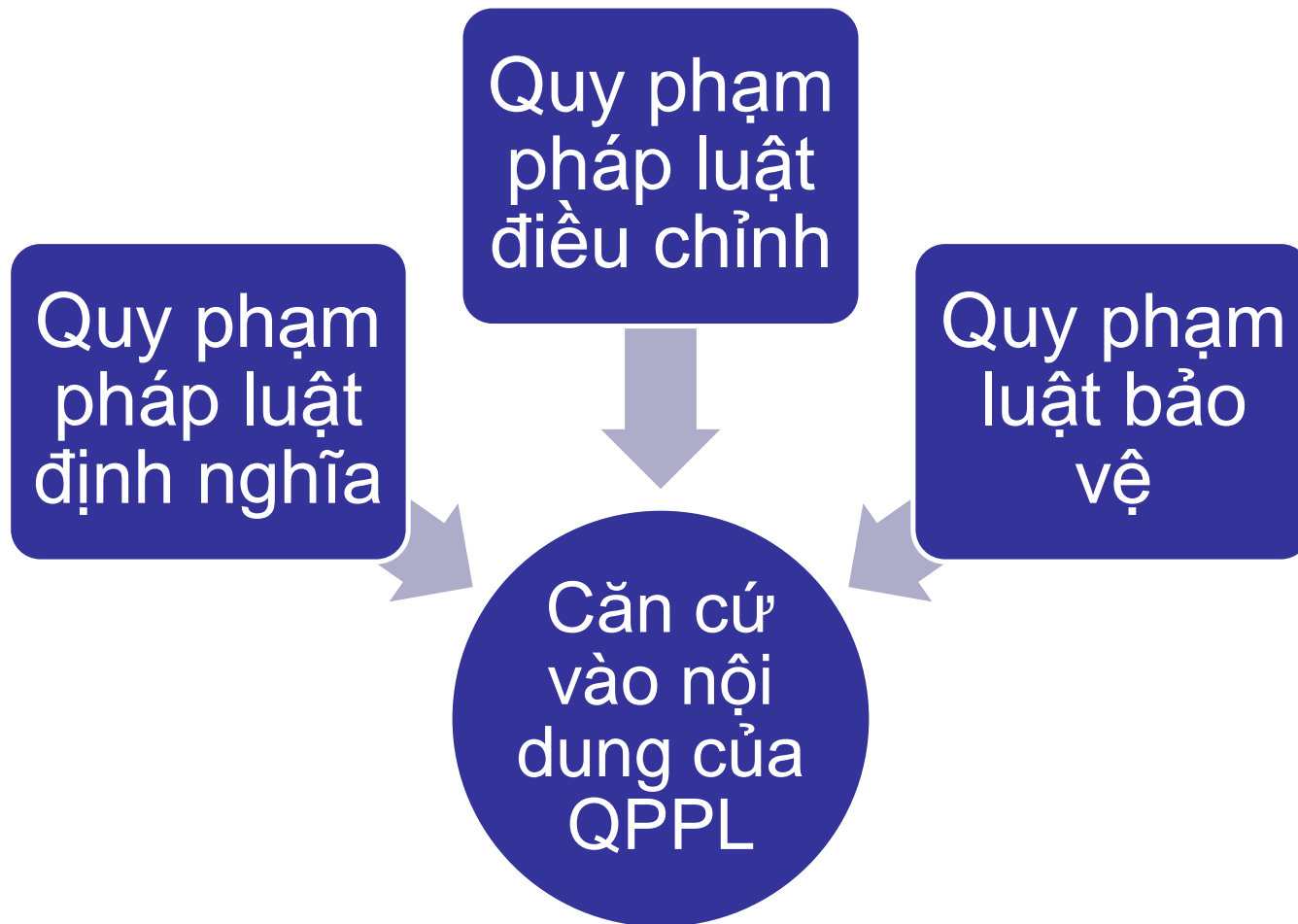
2. **Phạt tiền từ 200.000 đồng đến 300.000 đồng** đối với người được chở trên xe mô tô, xe gắn máy (kể cả xe máy điện), các loại xe tương tự xe mô tô, các loại xe tương tự xe gắn máy, xe đạp máy (kể cả xe đạp điện) không đội “mũ bảo hiểm cho người đi mô tô, xe máy” hoặc đội “mũ bảo hiểm cho người đi mô tô, xe máy” không cài quai đúng quy cách khi tham gia giao thông trên đường bộ. (Khoản 3, Điều 11, Nghị định 100/2019/NĐ-CP) → **Chế tài hành chính**

3. **Hình thức kỷ luật khiển trách** áp dụng đối với cán bộ, công chức có hành vi vi phạm lần đầu, gây hậu quả ít nghiêm trọng như: Vi phạm quy định về đạo đức, văn hóa giao tiếp của cán bộ, công chức; quy định của pháp luật về thực hiện chức trách, nhiệm vụ của cán bộ, công chức; kỷ luật lao động; nội quy, quy chế của cơ quan, tổ chức, đơn vị;... → **Chế tài kỷ luật**

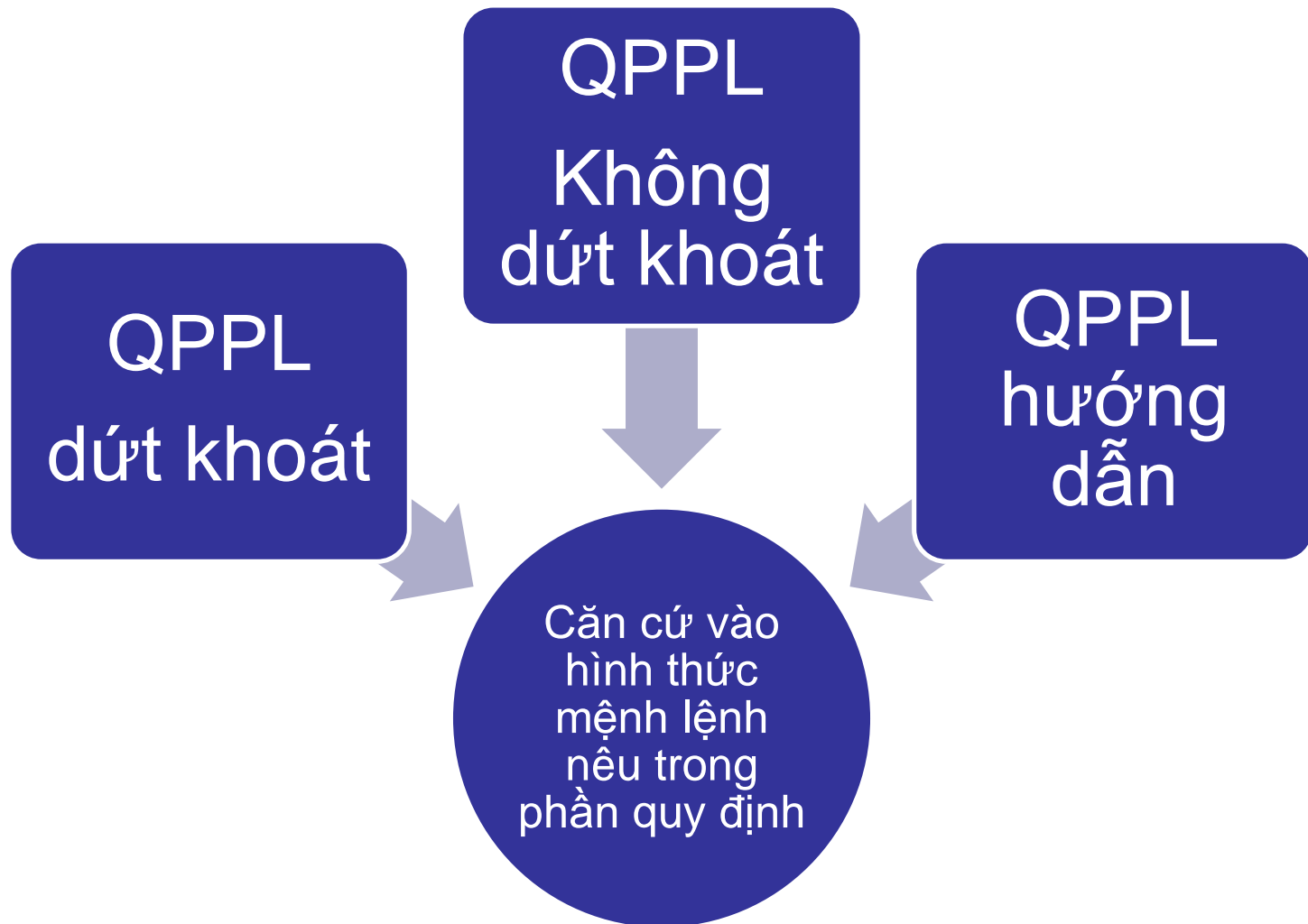
4.1.3. Phân loại quy phạm pháp luật

4.1.3. Phân loại quy phạm pháp luật

4.1.3. Phân loại quy phạm pháp luật

4.1.3. Phân loại quy phạm pháp luật

**Căn cứ vào nội dung, tác dụng
của QPPL**

QPPL

Nội dung

QPPL

Hình thức

4.1.4. Văn bản quy phạm pháp luật

❖ *Khái niệm, đặc điểm và nguyên tắc ban hành*

Văn bản quy phạm pháp luật là văn bản chứa đựng các quy phạm pháp luật do cơ quan nhà nước, người có thẩm quyền ban hành theo luật định, nhằm điều chỉnh các quan hệ xã hội và được nhà nước đảm bảo thực hiện.

KHÁI QUÁT HỆ THỐNG PHÁP LUẬT VIỆT NAM

❖ **Đặc điểm của văn bản quy phạm pháp luật**

- Văn bản QPPL phải do chủ thể có thẩm quyền ban hành (quy định tại Điều 4 Luật Ban hành văn bản QPPL 2015)

Quốc hội <ul style="list-style-type: none"> • Hiến pháp • Bộ luật • Luật 	UBTVQH <ul style="list-style-type: none"> • Pháp lệnh • Nghị quyết 	Chủ tịch nước <ul style="list-style-type: none"> • Lệnh • Quyết định của CTN 	Chính phủ <ul style="list-style-type: none"> • Nghị định • Nghị quyết liên tịch giữa CP với Đoàn chủ tịch UBTVMTTQVN
Thủ tướng <ul style="list-style-type: none"> • Quyết định 	Hội đồng TPTANDTC <ul style="list-style-type: none"> • Nghị quyết 	Bộ trưởng, Chánh án TAND, Viện trưởng VKSND <ul style="list-style-type: none"> • Thông tư • Thông tư liên tịch 	HĐND các cấp <ul style="list-style-type: none"> • Nghị quyết

UBND các cấp

- Quyết định

❖ Đặc điểm của văn bản quy phạm pháp luật

- Nội dung của văn bản quy phạm pháp luật chứa đựng các quy phạm pháp luật.

Ví dụ về QPPL trong VBQPPL Bộ luật Hình sự:

Người từ đủ 16 tuổi trở lên phải chịu trách nhiệm hình sự về mọi tội phạm, trừ những tội phạm mà Bộ luật này có quy định khác.

(Khoản 1, Điều 12, BLHS 2015)

ỦY BAN NHÂN DÂN
TỈNH QUẢNG TRỊ

CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM
Độc lập - Tự do - Hạnh phúc

Số: 1828/QĐ-UBND

Quảng Trị, ngày 03 tháng 7 năm 2017

QUYẾT ĐỊNH
Về việc bổ nhiệm chức vụ Giám đốc Sở Tư pháp

CHỦ TỊCH ỦY BAN NHÂN DÂN TỈNH QUẢNG TRỊ

Căn cứ Luật Tổ chức chính quyền địa phương ngày 19/6/2015;

Căn cứ Quyết định số: 27/2003/QĐ-TTg ngày 19/02/2003 của Thủ tướng Chính phủ ban hành Quy chế bổ nhiệm, bổ nhiệm lại, luân chuyển, từ chức, miễn nhiệm cán bộ, công chức lãnh đạo;

Thực hiện ý kiến của Ban Thường vụ Tỉnh ủy về việc bổ nhiệm chức vụ Giám đốc Sở Tư pháp (Thông báo số 471-TB/BTCTU ngày 28/6/2017 của Ban Tổ chức Tỉnh ủy);

Xét nhu cầu công tác, năng lực và phẩm chất cán bộ; đề nghị của Giám đốc Sở Tư pháp (Tờ trình số 93/TTr-STP ngày 12/5/2017) và Giám đốc Sở Nội vụ (Tờ trình số 197/TTr-SNV ngày 03/7/2017),

QUYẾT ĐỊNH:

Điều 1. Bổ nhiệm ông Hoàng Kỳ, Phó Giám đốc Sở Tư pháp, giữ chức vụ Giám đốc Sở Tư pháp.

Điều 2. Thời hạn bổ nhiệm là 05 năm, kể từ ngày Quyết định này có hiệu lực. Ông Hoàng Kỳ được hưởng hệ số phụ cấp chức vụ lãnh đạo 0,9.

Điều 3. Quyết định này có hiệu lực kể từ ngày ký.

Chánh Văn phòng UBND tỉnh, Giám đốc Sở Nội vụ, Giám đốc Sở Tư pháp, Thủ trưởng các cơ quan có liên quan và ông Hoàng Kỳ chịu trách nhiệm thi hành Quyết định này.

Nơi nhận:

- Như Điều 3;
- TTTU, TTUBND tỉnh;
- CT, các PCT UBND tỉnh;
- Ban TCTU;
- Lưu: VT, SNV 2b, NC.

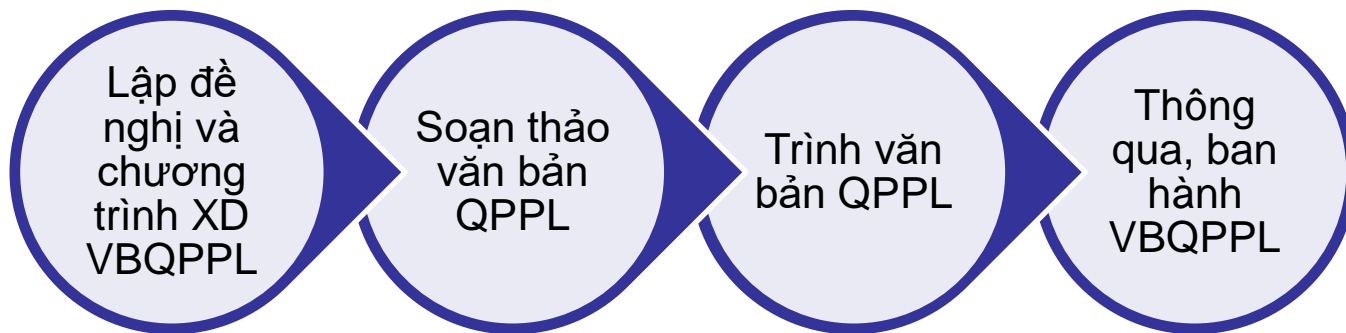
CHỦ TỊCH

Nguyễn Đức Chính

❖ **Đặc điểm của văn bản quy phạm pháp luật**

- Trình tự, thủ tục, nguyên tắc ban hành văn bản quy phạm pháp luật được quy định chặt chẽ trong Luật Ban hành VBQPPL hiện hành và các văn bản pháp luật khác có liên quan.

- Văn bản QPPL được Nhà nước đảm bảo thực hiện bằng các biện pháp thích hợp...

❖ Nguyên tắc ban hành văn bản quy phạm pháp luật

- Điều 5, Luật Ban hành văn bản quy phạm pháp luật 2015

- Bảo đảm tính hợp hiến, hợp pháp và tính thống nhất;
- Đúng thẩm quyền, hình thức, trình tự, thủ tục;
- Bảo đảm tính minh bạch;
- Bảo đảm tính khả thi, tiết kiệm, hiệu quả, kịp thời, dễ tiếp cận;
- Bảo đảm yêu cầu về quốc phòng, an ninh, bảo vệ môi trường, không cản trở việc thực hiện điều ước quốc tế;
- Bảo đảm công khai, dân chủ

❖ Hệ thống văn bản quy phạm pháp luật tại Việt Nam hiện nay

Văn bản luật

- Văn bản QPPL do Quốc hội ban hành.
- Hiến pháp, Bộ luật, Luật, Nghị quyết.

Văn bản dưới luật

- Văn bản QPPL do các cơ quan nhà nước hoặc người có thẩm quyền ban hành theo trình tự, thủ tục và hình thức được pháp luật quy định.

Quốc hội

- Hiến pháp
- Bộ luật
- Luật

UBTVQH

- Pháp lệnh
- Nghị quyết

Chủ tịch nước

- Lệnh
- Quyết định của CTN

Chính phủ

- Nghị định
- Nghị quyết liên tịch giữa CP với Đoàn chủ tịch UBTVMTTQVN

Thủ tướng

- Quyết định

Hội đồng TP&NDTC

- Nghị quyết

Bộ trưởng, Chánh án TAND, Viện trưởng VKSND

- Thông tư
- Thông tư liên tịch

HĐND các cấp

- Nghị quyết

UBND các cấp

- Quyết định

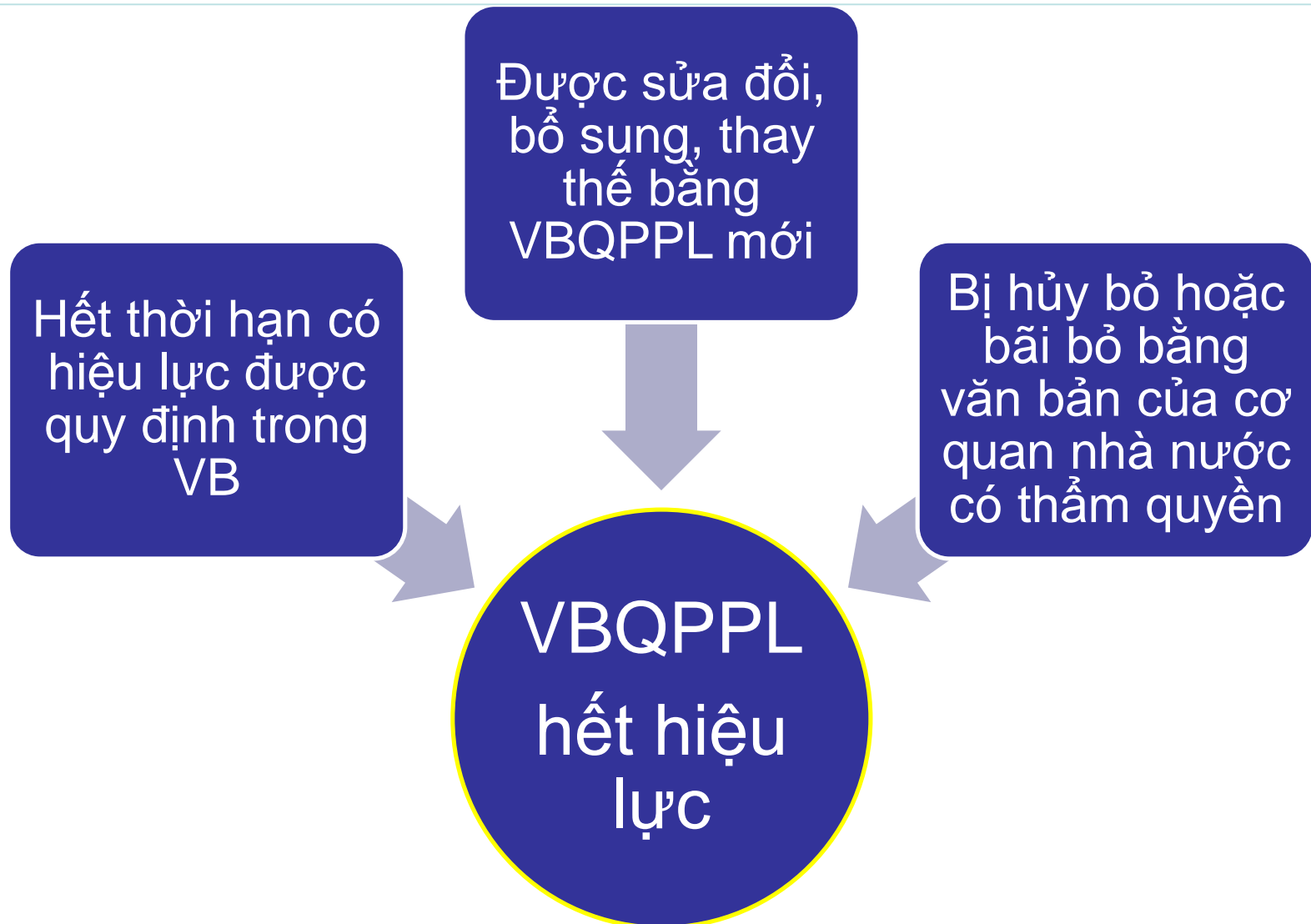
Đơn vị hành chính – kinh tế đặc biệt

- Văn bản QPPL

❖ Hiệu lực và nguyên tắc áp dụng văn bản QPPL

- **TH ngưng hiệu lực VBQPPL:** bị đình chỉ thi hành cho đến khi có quyết định xử lý của cơ quan nhà nước có thẩm quyền.

Ví dụ

CHÍNH PHỦ

CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM

Độc lập - Tự do - Hạnh phúc

Số: 100/2019/NĐ-CP

Hà Nội, ngày 30 tháng 12 năm 2019

NGHỊ ĐỊNH

QUY ĐỊNH XỬ PHẠT VI PHẠM HÀNH CHÍNH TRONG LĨNH VỰC GIAO THÔNG ĐƯỜNG BỘ VÀ ĐƯỜNG SẮT

Căn cứ Luật Tổ chức Chính phủ ngày 19 tháng 6 năm 2015;

Căn cứ Luật Xử lý vi phạm hành chính ngày 20 tháng 6 năm 2012;

Căn cứ Luật Giao thông đường bộ ngày 13 tháng 11 năm 2008;

Căn cứ Luật Đường sắt ngày 16 tháng 6 năm 2017;

Theo đề nghị của Bộ trưởng Bộ Giao thông vận tải;

Chính phủ ban hành Nghị định quy định xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực giao thông đường bộ và đường sắt.

ĐIỀU KHOẢN THI HÀNH

Điều 84. Hiệu lực thi hành

1. Nghị định này có hiệu lực thi hành từ ngày 01 tháng 01 năm 2020.
2. Nghị định này thay thế Nghị định số 46/2016/NĐ-CP ngày 26 tháng 5 năm 2016 của Chính phủ quy định xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực giao thông đường bộ và đường sắt.

Điều 85. Điều khoản chuyển tiếp

Đối với các hành vi vi phạm hành chính trong lĩnh vực giao thông đường bộ, đường sắt xảy ra trước ngày Nghị định này có hiệu lực thi hành mà sau đó mới bị phát hiện hoặc đang xem xét giải quyết thì áp dụng các quy định có lợi cho tổ chức, cá nhân vi phạm.

Điều 86. Trách nhiệm thi hành

Các Bộ trưởng, Thủ trưởng cơ quan ngang bộ, Thủ trưởng cơ quan thuộc Chính phủ, Chủ tịch Ủy ban nhân dân tỉnh, thành phố trực thuộc trung ương chịu trách nhiệm thi hành Nghị định này./.

Nơi nhận:

- Ban Bí thư Trung ương Đảng;
- Thủ tướng, các Phó Thủ tướng Chính phủ;
- Các bộ, cơ quan ngang bộ, cơ quan thuộc Chính phủ;
- HĐND, UBND các tỉnh, thành phố trực thuộc trung ương;
- Văn phòng Trung ương và các Ban của Đảng;
- Văn phòng Tổng Bí thư;
- Văn phòng Chủ tịch nước;

**TM. CHÍNH PHỦ
THỦ TƯỚNG**

Nguyễn Xuân Phúc

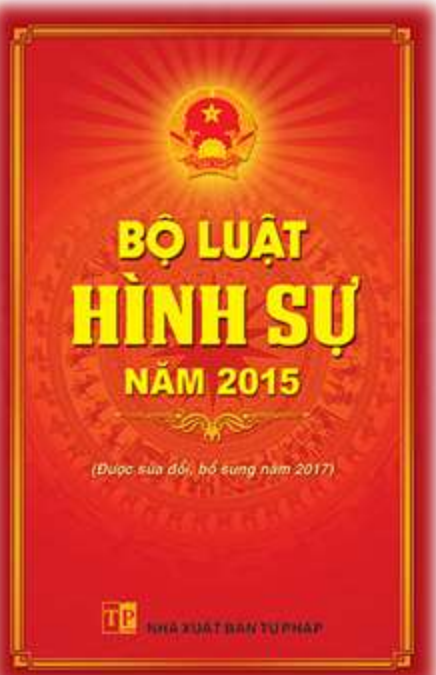
Hiệu lực về không gian: là giới hạn tác động về không gian của VBQPPL được xác định trong phạm vi lãnh thổ quốc gia hay một địa phương.

Hiệu lực về phạm vi đối tượng thi hành: quy phạm pháp luật chung; quy phạm pháp luật riêng.

VBQPPL chung, phạm vi quốc gia

VBQPPL phạm vi tác động địa phương

VBQPPL riêng

CÔNG BÁO/Số 08/Ngày 15-02-201937

HỘI ĐỒNG NHÂN DÂN
THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH

CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM
Độc lập - Tự do - Hạnh phúc

Số: 28/2018/NQ-HĐNDThành phố Hồ Chí Minh, ngày 07 tháng 12 năm 2018

NGHỊ QUYẾT

Về giảm lệ phí thực hiện các thủ tục hành chính áp dụng dịch vụ công trực tuyến mức độ 3 và mức độ 4 thuộc thẩm quyền quyết định của Hội đồng nhân dân thành phố

HỘI ĐỒNG NHÂN DÂN THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH
KHÓA IX, KỲ HỌP THỨ 12
(Từ ngày 04 đến ngày 07 tháng 12 năm 2018)

Căn cứ Luật Tổ chức Chính quyền địa phương ngày 19 tháng 6 năm 2015;

Căn cứ Luật Ban hành văn bản quy phạm pháp luật ngày 22 tháng 6 năm 2015;

Căn cứ Luật phí và lệ phí ngày 25 tháng 11 năm 2015;

Căn cứ Nghị định số 120/2016/NĐ-CP ngày 23 tháng 8 năm 2016 của Chính phủ quy định chi tiết và hướng dẫn thi hành một số điều của Luật Phí và Lệ phí;

Căn cứ Thông tư số 250/2016/TT-BTC ngày 11 tháng 11 năm 2016 của Bộ Tài chính hướng dẫn về phí và lệ phí thuộc thẩm quyền quyết định của Hội đồng nhân dân tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương;

Xét Từ trình số 5318/TT-UBND ngày 28 tháng 11 năm 2018 của Ủy ban nhân dân thành phố về việc ban hành thủ tục hành chính áp dụng dịch vụ công trực tuyến được giảm lệ phí thuộc thẩm quyền quyết định của Thành phố; Báo cáo thẩm tra số 775/BC-HĐND ngày 03 tháng 12 năm 2018 của Ban Kinh tế - Ngân sách Hội đồng nhân dân thành phố và ý kiến thảo luận của đại biểu Hội đồng nhân dân thành phố tại kỳ họp.

QUYẾT NGHỊ:

Điều 1. Cấp thuận giảm 50% lệ phí đối với các đối tượng yêu cầu giải quyết thủ

Nguyên tắc áp dụng văn bản quy phạm pháp luật

- VBQPPL được áp dụng từ thời điểm có hiệu lực. Trường hợp văn bản có hiệu lực trở về trước thì áp dụng theo quy định đó.
- TH văn bản có quy định khác nhau về cùng một vấn đề thì áp dụng văn bản có hiệu lực pháp lý cao hơn, hoặc áp dụng văn bản mà trong đó có quy định việc áp dụng VBQPPL.
- Các VBQPPL quy định cùng một vấn đề, do cùng một cơ quan ban hành có quy định khác nhau thì áp dụng quy định của văn bản ban hành sau.
- VBQPPL mới không quy định trách nhiệm pháp lý hoặc quy định trách nhiệm pháp lý nhẹ hơn đối với hành vi xảy ra trước ngày văn bản mới có hiệu lực thì áp dụng văn bản mới.

4.2. QUAN HỆ PHÁP LUẬT

4.2.1. Khái niệm và đặc điểm của quan hệ pháp luật

❖ **Khái niệm**: Quan hệ pháp luật là hình thức pháp lý của quan hệ xã hội, xuất hiện dựa trên sự điều chỉnh của quy phạm pháp luật, trong đó các bên tham gia quan hệ có quyền chủ thể và nghĩa vụ pháp lý được pháp luật ghi nhận và được Nhà nước đảm bảo thực hiện.

❖ Đặc điểm của quan hệ pháp luật

- QHPL phát sinh, thay đổi, chấm dứt trên cơ sở quy phạm pháp luật quy định các quyền chủ thể và nghĩa vụ pháp lý

Mục 2: HÔN NHÂN CHẤM DỨT DO VỢ, CHỒNG CHẾT HOẶC BỊ TÒA ÁN TUYÊN BỐ LÀ ĐÃ CHẾT

Điều 65. Thời điểm chấm dứt hôn nhân

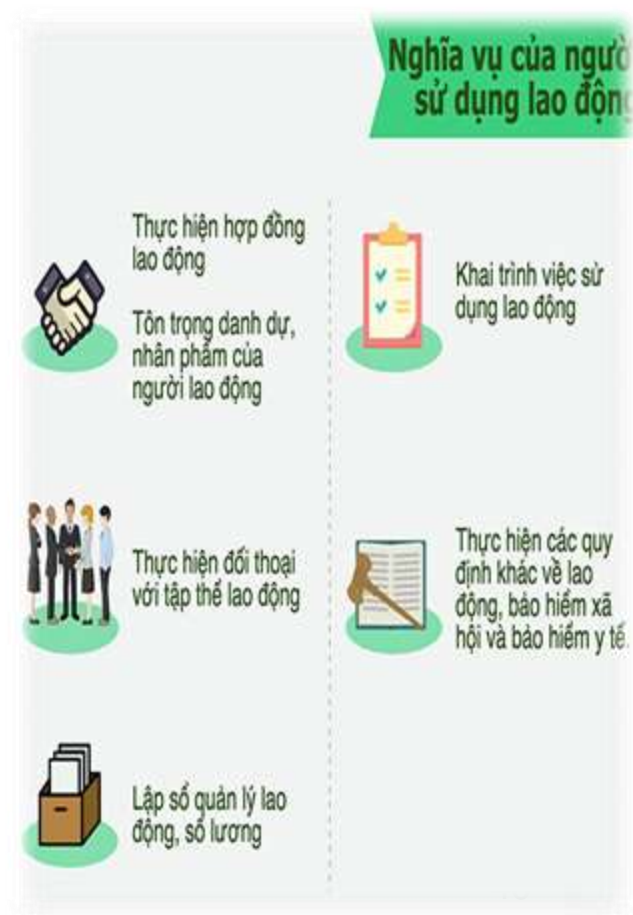
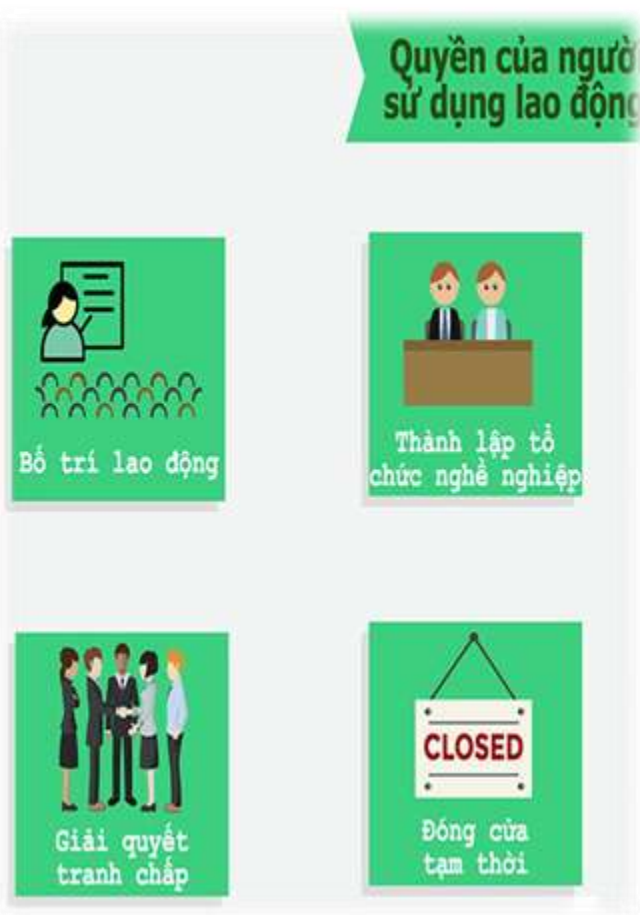
Hôn nhân chấm dứt kể từ thời điểm vợ hoặc chồng chết.

Trong trường hợp Tòa án tuyên bố vợ hoặc chồng là đã chết thì thời điểm hôn nhân chấm dứt được xác định theo ngày chết được ghi trong bản án, quyết định của Tòa án.

Luật Hôn nhân và gia đình 2014

❖ Đặc điểm của quan hệ pháp luật

- Là quan hệ mà các bên tham gia mang những quyền chủ thể và nghĩa vụ pháp lý

❖ Đặc điểm của quan hệ pháp luật

- Sự thực hiện QHPL được đảm bảo bằng sự cưỡng chế của Nhà nước.
- QHPL có tính xác thực cụ thể, nó chỉ xảy ra khi có điều kiện xác định cụ thể.

KẾT HÔN

Điều 8. Điều kiện kết hôn

1. Nam, nữ kết hôn với nhau phải tuân theo các điều kiện sau đây:

a) Nam từ đủ 20 tuổi trở lên, nữ từ đủ 18 tuổi trở lên;

b) Việc kết hôn do nam và nữ tự nguyện quyết định;

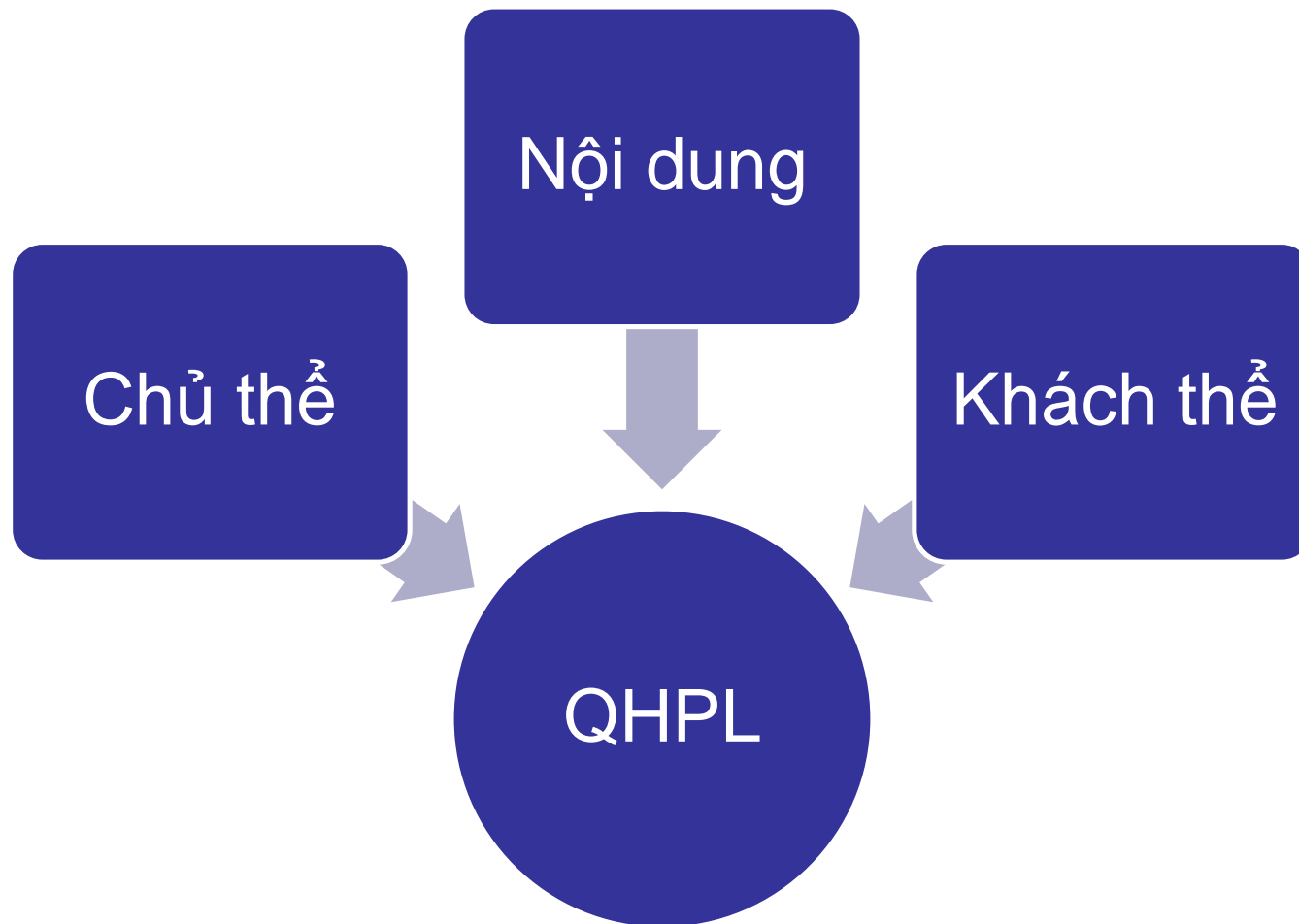
c) Không bị mất năng lực hành vi dân sự;

d) Việc kết hôn không thuộc một trong các trường hợp cấm kết hôn theo quy định tại các điểm a, b, c và d khoản 2 Điều 5 của Luật này.

2. Nhà nước không thừa nhận hôn nhân giữa những người cùng giới tính.

4.2.2. Các yếu tố cấu thành quan hệ pháp luật

❖ Chủ thể của quan hệ pháp luật

- **Khái niệm:** *Chủ thể của quan hệ pháp luật là cá nhân, tổ chức có khả năng trở thành các bên tham gia quan hệ pháp luật có được quyền chủ thể và nghĩa vụ pháp lý trên cơ sở quy phạm pháp luật.*
- Để trở thành chủ thể QHPL cá nhân, tổ chức phải có **năng lực chủ thể**.

❖ Chủ thể của quan hệ pháp luật

- **Chủ thể QHPL bao gồm:** năng lực pháp luật và năng lực hành vi.

Năng lực pháp luật là khả năng của chủ thể có được các quyền chủ thể và nghĩa vụ pháp lý được Nhà nước thừa nhận bằng quy định của pháp luật.

Năng lực hành vi là khả năng của chủ thể được Nhà nước thừa nhận bằng hành vi của mình thực hiện trên thực tế các quyền và nghĩa vụ pháp lý, tức là tham gia vào quan hệ pháp luật.

Năng lực pháp luật và năng lực hành vi có mối quan hệ chặt chẽ với nhau. Năng lực pháp luật là tiền đề của năng lực hành vi.

Đối với cá nhân

- *Công dân Việt Nam*
- *Người nước ngoài cư trú, sinh sống và làm việc trên lãnh thổ Việt Nam.*

“Công dân nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam là người có quốc tịch Việt Nam”.

(Khoản 1, Điều 17, Hiến pháp 2013)

Đối với cá nhân

- Công dân cần có năng lực pháp luật và năng lực hành vi.

Năng lực pháp luật của cá nhân là khả năng cá nhân có được các quyền và nghĩa vụ pháp lý theo quy định của pháp luật.

- *NLPL xuất hiện khi cá nhân được sinh ra.*
- *NLPL chấm dứt khi cá nhân đó chết*

Năng lực hành vi của cá nhân là khả năng cá nhân bằng hành vi thực tế của mình tham gia thực hiện quyền và nghĩa vụ theo quy định của pháp luật.

- Độ tuổi
- Khả năng nhận thức
- Một số điều kiện khác

Ví dụ

Năng lực pháp luật của cá nhân

- Điều 26, BLDS 2015 quy định quyền có họ, tên;
- Điều 27, BLDS 2015 quy định quyền thay đổi họ;
- Điều 28, BLDS quy định quyền thay đổi tên;
- Điều 29, BLDS 2015 quy định quyền xác định, xác định lại dân tộc;
- Điều 30, BLDS 2015 quy định quyền được khai sinh, khai tử

Năng lực hành vi của cá nhân

- Khoản 1, Điều 12, BLHS 2015 quy định: ***người từ đủ 16 tuổi trở lên phải chịu trách nhiệm hình sự về mọi tội phạm***, trừ những tội phạm mà Bộ luật này có quy định khác.
- Khoản 1, Luật Hôn nhân và gia đình 2014 quy định: ***nam từ đủ 20 tuổi trở lên, nữ từ đủ 18 tuổi trở lên***. Việc kết hôn do nam và nữ tự nguyện quyết định; không bị mất năng lực hành vi dân sự;

Đối với tổ chức

Tổ chức có tư cách pháp nhân

- Được thành lập theo quy định của pháp luật;
- Có cơ cấu tổ chức được quy định tại điều 83 BLDS 2015;
- Có tài sản độc lập với cá nhân, pháp nhân khác và tự chịu trách nhiệm bằng tài sản của mình;
- Nhân danh mình tham gia quan hệ pháp luật một cách độc lập.

Tổ chức không có tư cách pháp nhân

- Là tổ chức thành lập không thỏa mãn các điều kiện quy định tại Khoản 1, BLDS 2015.
- Ví dụ: gia đình, tổ hợp tác, doanh nghiệp tư nhân, văn phòng luật sư, văn phòng đại diện.

❖ Nội dung của quan hệ pháp luật

Quyền chủ thể

Quyền chủ thể trong quan hệ pháp luật là mức độ, phạm vi được phép xử sự của chủ thể được Nhà nước bảo vệ.

Nghĩa vụ pháp lý

Nghĩa vụ pháp lý là mức độ, phạm vi xử sự bắt buộc mà chủ thể phải thực hiện được quy phạm pháp luật xác định trước, nhằm đáp ứng quyền của chủ thể bên kia.

❖ Nội dung của quan hệ pháp luật

Quyền chủ thể

- Khả năng của chủ thể được xử sự theo cách thức nhất định trong khuôn khổ pháp luật cho phép.
- Khả năng yêu cầu các chủ thể khác chấm dứt các hành động cản trở mình thực hiện các quyền phù hợp với pháp luật.
- Khả năng của chủ thể yêu cầu các cơ quan chức năng nhà nước có thẩm quyền bảo vệ lợi ích của mình.

Nghĩa vụ pháp lý

- Là sự bắt buộc phải có những xử sự nhất định đã được quy phạm pháp luật xác định trước.
- Cách xử sự này nhằm đáp ứng quyền lợi của chủ thể bên kia.
- Phải chịu trách nhiệm pháp lý khi không thực hiện đúng nghĩa vụ pháp lý.

❖ Khách thể của quan hệ pháp luật

Khách thể của quan hệ pháp luật là tất cả những giá trị vật chất, giá trị tinh thần và các giá trị khác mà chủ thể tham gia quan hệ pháp luật mong muốn đạt được.

Note: Một quan hệ pháp luật có thể có một hoặc nhiều khách thể

Ví dụ:

- QHPL mua bán tài sản, khách thể là quyền sở hữu tài sản.
- QHPL giữa tòa án với bị cáo, khách thể có thể bao gồm trật tự an toàn xã hội; quyền và lợi ích hợp pháp của người bị hại; lợi ích của nhà nước; thuần phong mỹ tục của dân tộc.

4.2.3. Sự kiện pháp lý

❖ **Sự kiện pháp lý** là những sự việc cụ thể xảy ra trong đời sống phù hợp với những điều kiện, hoàn cảnh đã được dự liệu trong một quy phạm pháp luật, từ đó làm phát sinh, thay đổi hoặc chấm dứt một quan hệ pháp luật.

Cùng một sự kiện pháp lý có thể làm phát sinh quan hệ pháp luật này, đồng thời có thể làm thay đổi hoặc chấm dứt một quan hệ pháp luật khác.

❖ Phân loại sự kiện pháp lý

- **Sự kiện pháp lý sự biến**: là những sự kiện phát sinh không phụ thuộc vào ý muốn chủ quan của con người nhưng làm phát sinh, thay đổi, chấm dứt một quan hệ pháp luật.

Ví dụ: Ông A là chồng bà B, ông A chết vì tai nạn giao thông và có để lại di chúc thừa kế tài sản cho bà B và hai con C,D. Sự kiện ông A chết là sự kiện pháp lý làm chấm dứt quan hệ pháp luật vợ chồng với bà B nhưng làm phát sinh quan hệ pháp luật thừa kế tài sản.

❖ Phân loại sự kiện pháp lý

- **Sự kiện pháp lý hành vi** là những sự kiện xảy ra thông qua ý chí của con người và làm phát sinh, thay đổi hoặc chấm dứt một quan hệ pháp luật.
- Ví dụ hành vi giao kết hợp đồng kinh tế; hành vi bỏ mặc không cứu giúp người đang ở trong tình trạng nguy hiểm đến tính mạng...
- Hành vi gồm: Hành vi hành động, hành vi không hành động, hành vi hợp pháp và hành vi bất hợp pháp.

❖ Quan hệ pháp luật cụ thể xuất hiện khi đồng thời có ba điều kiện

- Có quy phạm pháp luật đang có hiệu lực pháp luật;
- Xuất hiện sự kiện pháp lý;
- Tồn tại chủ thể có năng lực chủ thể của quan hệ pháp luật.